

A Catalunya li fa falta fer pedagogia per transformar el nostre procés productiu cap al 4.0

Resum i Conclusions de la Jornada Indústria 4.0: “Suport a les pimes industrials per adaptar-se a la indústria 4.0”

19 de febrer de 2020.- La Fundació per la Indústria ha celebrat avui una segona jornada dedicada a la indústria 4.0 sota el títol *“Suport a les pimes industrials per adaptar-se a la indústria 4.0”*, amb la presència d’experts internacionals, bascos i catalans amb l’objectiu de contribuir a ajudar a les pimes a fer el pas cap a la 4.0.

El passat 24 de gener es va celebrar la jornada *“Soc una pime. Com m’adapto a la Indústria 4.0?”* on diferents experts van compartir coneixements i experiències reals de transformació digital.

En aquesta ocasió, la Jornada ha estat inaugurada pel president de la Fundació per la Indústria, **Josep Roca**, i la directora general d’Indústria, **Matilde Villarroya**. Seguidament, la primera taula rodona, moderada per **Elisenda Vallejo**, cap d’economia de La Vanguardia, ha dialogat sobre l’experiència alemanya, italiana i basca de suport a les pimes industrials cap a la 4.0. Ha comptat amb la col·laboració de: **Markus Kemper**, cap d’Assessoria de Mercat de AHK Spanien i sots secretari de la Cambra de Comerç Alemanya a Espanya; **Vittorio Illengo**, director Digital Innovation Hub Piemonte i **Andrea Parolo**, responsable d’Economia i Empresa de la Unione Industriale Biellese, i **Eduardo Arechaga**, director general de la patronal basca Confebask.

Una segona taula rodona, moderada per el corresponsal econòmic del diari Ara, **Àlex Font**, ha permès explorar la realitat catalana amb **Joan Romero**, conseller delegat d’Acció i **Xavier Torra**, president d’Eurecat.

La tinenta d’alcaldessa de l’Ajuntament de Sabadell, **Montserrat González**, ha estat l’encarregada de cloure aquesta jornada. El director general de FUNDIT, patró de la Fundació per la indústria i expert en 4.0, l’enginyer **Antoni Garrell**, ha resumit els aspectes més rellevants de la jornada i n’ha extret les principals conclusions.

Resum:

És molt difícil poder dibuixar el futur, inclús a 10 anys . Tot i que 10 anys sembla molt temps, pel món industrial 10 anys és poc temps malgrat que, per aquesta nova era, 10 anys és una eternitat. És molt difícil preveure els canvis i dibuixar aquests canvis abans que arribin. Hem de prendre decisions, les hem de prendre sense pressa i, en canvi, és extremadament difícil el futur que ens espera.

Per molt difícil que sigui, no assumir els canvis de la 4.0 és deixar de ser competitius i posar en risc el futur de l’empresa. Conseqüentment, per incert i difícil que sigui dibuixar les estratègies de futur en la 4.0, cal fer-ho i cal fer-ho amb urgència.

Catalunya porta un petit retard en assumir plenament que és la 4.0 per moltes raons: alguns dels nostres polígons industrials continuen sense tenir fibra òptica tot i que el desplegament d'aquestes infraestructures és necessari; els perfils professionals no són els adequats als que l'empresa necessita; els canvis en el model educatiu són extremadament prudents i la inversió que fa Catalunya en Recerca i Innovació és escassa, sobretot si ho comparem amb Alemanya que ha assolit un 3'05% del seu objectiu fixat per al 2025, el 3'5%.

El nou model econòmic no s'ha de mirar només amb criteris industrials sinó que cal observar-lo des de la component social: cal assumir que els desafiaments que afronta la 4.0 no són només desafiaments del model productiu i dels productes sinó que és un model de transformació social.

Després de la primera taula rodona podem afirmar que els desafiaments són molts i els enfocaments diversos. Aquesta diversitat explica la incertesa que vivim i alhora ens obre a noves idees per adaptar-nos. No hi ha una solució màgica, global, sinó que són solucions molt específiques per cada empresa. En totes elles, hi ha un denominador comú: la digitalització ha d'anar acompanyada de preses de decisions automàtiques. I això, requereix un gran esforç en alguns aspectes que són els que, actualment, generen més incertesa i frenen les iniciatives: la seguretat de les dades; la manca de competència amb les tecnologies de la informació, la manca de professionals especialitzats i la qualitat d'Internet.

Alemanya és una clara aposta per la recerca i la innovació. L'enfocament de l'experiència alemanya en indústria 4.0 se centra en el procés productiu, per tant, en la tecnologia que permet la implementació de les fàbriques i els productes 4.0.

Alemanya posa més èmfasi en el substrat productiu que en el producte final, en contrapunt al model italià que posa l'enfocament en els *smart products* i, en concret, en les inversions de la visió artificial i la intel·ligència artificial. A més, a Itàlia, els ajuts a la indústria, van dirigits a la maquinària amb alta tecnologia, a la recerca interna i la innovació externa, a més d'un enfocament clar de crèdits destinats al disseny, entès com la forma, l'estètica i els continguts.

La indústria 4.0 és un pas evolutiu més en l'estratègia per fer avançar la indústria i ser motor de la societat. No es tracta, doncs, de reinventar les coses sinó de millorar les coses que sabem fer i fer-les cada cop millor.

En aquest sentit, hi ha tres aspectes claus que cal destacar. El primer, un país industrial és el que fa una aposta decidida per la indústria i que alinea les estratègies amb les actuacions. Sense aquest alineament es perden esforços i es perd l'objectiu. El segon, això només es possible - tenint en compte el cas del País Basc- amb un estreta col·laboració publico-privada i amb una col·laboració interinstitucional. I en tercer lloc, el 4.0 és un aspecte social i, per tant, és el gran pacte social per la indústria.

A la segona taula rodona, s'observa que Catalunya té un problema greu perquè la societat no està prou sensibilitzada amb la indústria 4.0. En contrapunt, tenim l'exemple d'Itàlia, on el 50% de les indústries estan assumint aspectes de la 4.0 mentre que a Alemanya són el 60% de les seves pimes i gairebé el 80% de les grans empreses. El nostre país, i d'acord amb un Informe publicat al 2018, a l'Àrea Metropolitana de Barcelona, únicament, el 20% de les empreses havia incorporat la figura del responsable de digitalització o de la gestió de recursos digitals. Això és un exemple de la falta de sensibilització a Catalunya per la 4.0.

Les petites empreses, que a Catalunya formen la major part del teixit empresarial del país, tenen amb Eurecat una eina clau per adaptar-se a la 4.0 i amb Acció, el programa proAcció 4.0; dos elements indispensables que poden contribuir a recuperar el temps perdut en el procés d'adaptació a la 4.0.

Conclusions:

A mode de conclusions generals, s'arriba a set lliçons d'aprenentatge respecte a l'adaptació de les pimes industrials a la 4.0:

1. La indústria 4.0, entesa com la digitalització de processos i dotar-los d'intel·ligència artificial, és un repte indefugible per totes les empreses i per tots els sectors.
2. Per les pimes, la 4.0 no és una revolució tecnològica, és una revolució de la innovació en producte dotant-los de criteris *smart*.
3. No hi ha sectors ni empreses excloses. Tots estem invitats a assumir el repte i cal fer-ho amb rapidesa (*és el ràpid que es menja el lent i no el gran el que es menja el petit*). En aquest sentit, la cooperació és un element cabdal.
4. La 4.0 genera una transformació enorme, tant en la forma de produir com en la forma de consumir, treballar i relacionar-nos. Hi ha enormes riscos d'exclusió. La recepta ideal per evitar-ho és el gran pacte social que, mitjançant processos de concertació, permeti ajuntar voluntats entre els diferents agents per abordar, amb èxit, aquests grans desafiaments d'aquesta nova era que ha començat.
5. Incrementar la inversió en R+D+I és una necessitat indefugible així com assolir graus d'autonomia tecnològica. En aquest sentit, val la pena fixar-nos en el model alemany i amb aquesta tríada de la sobirania tecnològica: interoperativitat, cooperació i sostenibilitat. En aquest sentit, cal també potenciar la transferència des dels centres de recerca i fer una aposta decidida per la formació per evitar l'exclusió social.
6. No són tant importants els ajuts que rebem sinó les estratègies per abordar aquests desafiaments.
7. Catalunya, que té una forta presència de pimes, compta amb eines claus per abordar aquests reptes: Eurecat i el programa d'Acció, ProACCIÓ 4.0.

Finalment, i tenint en compte que encara moltes empreses industrials no s'acaben de creure aquests canvis, a Catalunya li fa falta fer molta pedagogia per transformar el nostre procés productiu cap al 4.0. En aquest sentit, el programa de sensibilització i mobilització de les pimes per adaptar-se a la 4.0 de la Fundació per la Indústria és imprescindible.